

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

ในบทนี้จะกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ประชากรที่ใช้ในการวิจัย วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจในการทำงานของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา ระดับตำบล กรมสามัญศึกษา ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ ๓ ประการ คือ

๑. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจในการทำงานของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา ระดับตำบล
๒. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบอันดับความสำคัญขององค์ประกอบที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจในการทำงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ระดับตำบล ที่มีตำแหน่งต่างกัน
๓. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจในการทำงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ระดับตำบล ที่มีตำแหน่งต่างกัน

สมมุติฐานของการวิจัย

๑. ผู้บริหารโรงเรียนมัศึกษาระดับตำบล มีความพึงพอใจในองค์ประกอบจริงใจมากกว่าองค์ประกอบที่เป็นสิ่งคำจูน
๒. ผู้บริหารโรงเรียนมัศึกษาระดับตำบล ที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความพึงพอใจในการทำงานตามองค์ประกอบต่าง ๆ แตกต่างกัน
๓. ผู้บริหารโรงเรียนมัศึกษาระดับตำบล ที่มีตำแหน่งต่างกัน ให้ความสำคัญขององค์ประกอบที่ทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน แตกต่างกัน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจในการทำงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ระดับตำบล กรมสามัญศึกษา ผู้บริหารในเรื่องนี้หมายถึง ผู้บริหารสูงสุดประจำสถานศึกษา ได้แก่ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ของสถานศึกษาแต่ละแห่ง ซึ่งมีคนเดียว โรงเรียนมัธยมศึกษา ระดับตำบล กรมสามัญศึกษา กระจายอยู่ในตำบลต่างๆ ทั่วประเทศ ในปัจจุบัน(ปีการศึกษา ๒๕๒๔) มีจำนวน ๕๕๗ โรงเรียน ในการวิจัยครั้งนี้ จึงใช้สุ่มตัวอย่างโดยวิธี Stratified Random Sampling ดังต่อไปนี้

๑. ในเขตการศึกษาทั้ง ๑๒ เขต ในแต่ละเขตการศึกษา ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อเลือกจังหวัดตัวอย่างร้อยละ ๖๐ ได้ ๔๓ จังหวัด ในเขตการศึกษา ๑๒ เขต ดังแผนที่แสดงเขตการศึกษาและตารางที่ ๑

๒. จากแต่ละจังหวัดที่สุ่มได้ ทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย(Simple Random Sampling) โรงเรียนมัธยมศึกษา ระดับตำบล ร้อยละ ๖๐ ได้ ๑๕๕ โรงเรียน ดังตารางที่ ๒

๓. จากโรงเรียนมัธยมศึกษา ระดับตำบลที่สุ่มได้ ๑๕๕ โรงเรียน ใช้ตัวอย่างประชากรที่เป็นครูใหญ่ หรือ อาจารย์ใหญ่ ทุกคน

จำนวนประชากรที่ได้ แยกเป็น ๒ กลุ่ม คือ

- กลุ่มที่ ๑ ผู้บริหารโรงเรียน ตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ ๗๐ โรงเรียน
- กลุ่มที่ ๒ ผู้บริหารโรงเรียน ตำแหน่งครูใหญ่ ๑๒๕ โรงเรียน

ตารางที่ ๑

จำนวนผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาระดับตำบล กรมสามัญศึกษา
ที่แบบสอบถามกับจำนวนทั้งหมด

กลุ่มที่	ผู้บริหารตำแหน่ง	จำนวนทั้งหมด	จำนวนที่ตอบ แบบสอบถาม	จำนวนที่ตอบ คิดเป็นร้อยละ
๑	อาจารย์ใหญ่	๓๐	๒๒	๘๘.๕๓
๒	ครูใหญ่	๑๒๙	๑๐๑	๗๘.๒๙๕
รวมทั้ง ๒ กลุ่ม		๑๕๙	๑๒๓	๘๑.๘๑

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เลือกใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ เพราะการวัดความพึงพอใจในการทำงาน เป็นการวัดความรู้สึกและทัศนคติต่อการทำงานของผู้บริหาร การสร้างเครื่องมือในการวิจัย จึงใช้แบบมาตราประเมินค่า^๑ (Summated Rating Scales) ของ Likert เป็นหลัก โดยอาศัยการศึกษาทฤษฎีทางด้านความพึงพอใจในการทำงาน จากตำรา เอกสาร รายงานผลการวิจัย และข้อเขียนเกี่ยวกับเรื่อง การบริหารองค์การและการบริหารงานบุคคล ขวัญและความต้องการของผู้ปฏิบัติงาน ประกอบกับทฤษฎีที่ใช้

^๑ Allen L. Edwards, Techniques of Attitude Scale Construction (New York :Appleton-Century-Croft, Inc., 1957) pp. 149-156.

เป็นหลักในการออกแบบสอบถาม คือ ทฤษฎีองค์ประกอบคู่ (Two factor Theory) ที่ว่าความพึงพอใจและไม่พึงพอใจในการทำงาน หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า ทฤษฎีจูงใจ-ค่านิยม (Motivator-Hygiene Theory) ของเฟรดเดอริก เฮอริสเบิร์ก (Frederick Herzberg) โดยดัดแปลงมาใช้ให้เหมาะกับลักษณะผู้บริหาร ระเบียบราชการและวัฒนธรรมแบบไทย

วิธีสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเองเป็นขั้น ๆ ดังนี้

๑. ศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบที่ทำให้เกิดความพึงพอใจและไม่พึงพอใจ โดยเฉพาะทฤษฎีของ เฮอริสเบิร์ก และเอกสารงานวิจัยอื่น ๆ ที่นำทฤษฎีนี้ไปดัดแปลงใช้ในวงการศึกษาศึกษาทัศนคติของนักวิชาการด้านบริหารเกี่ยวกับความพึงพอใจในการทำงานประกอบด้วย

๒. ออกแบบสอบถามประเภทประเมินค่าที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบที่ทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน องค์ประกอบละ ๑๐ ข้อ รวม ๑๒ องค์ประกอบ เป็น ๑๒๐ ข้อ แล้วนำแบบสอบถามเสนอผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจให้ความเห็นชอบ จากนั้นส่งให้ผู้บริหารระดับเดียวกันกับกลุ่มประชากรตอบแบบสอบถามและให้ความคิดเห็นแบบเสรี เป็นรายชื่อ จำนวน ๑๒๐ คน โดยส่งไปกลับทางไปรษณีย์

๓. รับแบบสอบถามฉบับทดลอง จากผู้บริหารระดับเดียวกันกับกลุ่มประชากร ได้กลับมา ๕๐ ฉบับ แล้วนำมาหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อโดยใช้สูตร

$$t = \frac{\bar{X}_u - \bar{X}_l}{\sqrt{\frac{S_u^2}{n_1} + \frac{S_l^2}{n_2}}} \quad 1$$

$$\text{whon } S = \frac{\sum X^2}{n} - \left(\frac{\sum X}{n} \right)^2$$

¹ Julian C. Stanley and Kenneth D. Hopkins, Educational and Psychological Measurement and Evaluation. (New Delhi; Prentice - Hall of India, 1978), p.97.

จากนั้นเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกสูง คือมีค่า ตั้งแต่ ๑.๓๔ มาใช้เป็นแบบ
 สอบถามจริง จำนวนองค์ประกอบละ ๕ ข้อ จำนวน ๑๒ องค์ประกอบ รวม
 ๖๐ ข้อ ดังรายละเอียดในตารางที่ ๒

ตารางที่ ๒ แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อ

องค์ประกอบที่	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
๑	๑	๑.๕๓
	๒	๒.๓๑
	๓	๑.๕๔
	๔	๒.๘๖
	๕	๒.๘๘
๒	๖	๖.๓๕
	๗	๕.๒๗
	๘	๔.๖๒
	๙	๓.๗๒
	๑๐	๓.๖๘
๓	๑๑	๗.๗๖
	๑๒	๓.๔๖
	๑๓	๕.๒๒
	๑๔	๒.๕๕
	๑๕	๘.๗๓
๔	๑๖	๕.๖๔
	๑๗	๒.๗๖

องค์ประกอบที่	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	
๕	๑๘	๒.๐๘	
	๑๙	๓.๒๕	
	๒๐	๔.๓๑	
	๒๑	๖.๕๕	
	๒๒	๔.๓๓	
	๒๓	๔.๑๓	
	๒๔	๖.๘๐	
	๒๕	๓.๙๓	
	๖	๒๖	๒.๓๑
		๒๗	๘.๑๑
๒๘		๒.๓๑	
๒๙		๒.๕๒	
๗		๓๐	๒.๐๔
		๓๑	๔.๕๑
	๓๒	๕.๔๑	
	๓๓	๔.๕๔	
	๓๔	๔.๒๓	
	๓๕	๔.๙๔	
	๘	๓๖	๒.๔๑
		๓๗	๒.๓๑
๓๘		๒.๖๒	
๓๙		๒.๒๐	
๔๐		๒.๘๓	

องค์ประกอบที่	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
๘	๔๑	๓.๕๘
	๔๒	๔.๕๐
	๔๓	๓.๐๐
	๔๔	๔.๐๔
	๔๕	๒.๘๔
๑๐	๔๖	๓.๒๕
	๔๗	๓.๗๒
	๔๘	๓.๓๘
	๔๙	๒.๖๗
	๕๐	๒.๖๗
๑๑	๕๑	๒.๖๗
	๕๒	๔.๘๒
	๕๓	๔.๓๕
	๕๔	๗.๐๒
	๕๕	๖.๔๔
๑๒	๕๖	๖.๘๕
	๕๗	๒.๘๑
	๕๘	๒.๖๖
	๕๙	๒.๒๑
	๖๐	๓.๓๐

๔. นำแบบสอบถามที่ถามกลุ่มตัวอย่าง ๕๐ คน มานับคะแนน เฉพาะ ๒๐ ข้อ ที่จะใช้จริง แล้วนำไปหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีหา Cronbach's Alpha^๑ ได้ค่า ความเชื่อมั่น = .๕๕๒๔ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .๐๑ ซึ่งนับว่ามีค่าความเชื่อมั่นสูงมาก สมควรที่จะใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยได้อย่างดี

รายละเอียดของแบบสอบถามที่ใช้จริง ๒๐ ข้อ

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน คือ

ส่วนที่ ๑ ถามข้อมูลส่วนตัวของผู้บริหาร ประกอบด้วย ๒

ลักษณะ

ส่วนที่ ๒ ถามพฤติกรรมผู้บริหาร ตามลักษณะปัจจัยที่เป็น

องค์ประกอบ แสดงระดับความพึงพอใจในการทำงานของผู้บริหาร จำนวน ๒๐ ข้อ

ลักษณะแบบสอบถาม ในแบบสอบถามมีวิธีการทำ ๒ แบบ คือ

๑. แบบตรวจสอบ (check list)

๒. แบบประเมินค่า (rating scale)

ส่วนที่ ๑ ว่าด้วยข้อมูลส่วนตัวของผู้บริหาร ใช้แบบตรวจสอบ

ประกอบด้วย ๕ ลักษณะ คือ

๑. เพศ เพื่อดูเพศของผู้บริหาร

๒. การศึกษาของผู้บริหาร จากระดับอนุปริญญา ถึงปริญญาโท

๓. อายุ เพื่อดูว่าผู้บริหารส่วนมากอยู่ในวัยไหน ซึ่งกำหนดอายุไว้ให้กาเครื่องหมายเป็นช่วง ๆ

๔. อายุราชการทั้งหมด กำหนดให้เป็นช่วงสั้น ๆ

๕. ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งปัจจุบัน กำหนดเวลาไว้เป็นช่วง ๆ

¹ Ibid., p.126.

ตั้งแต่ ๑-๑๐ ปี

ส่วนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบที่ทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน จำนวน ๑๒ องค์ประกอบ ซึ่งแต่ละองค์ประกอบแยกเป็นข้อย่อย ๕ ข้อ ในแต่ละข้อมีโอกาสให้เลือกตอบตามระดับความพอใจมากน้อยของพฤติกรรมที่ผู้บริหารปฏิบัติอยู่ โดยใช้วิธีการแบบประเมินค่า เริ่มต้นจากระดับมากที่สุด มาก น้อย ไม่เลย และให้ข้อจำกัดอธิบายประกอบไว้ด้วย ดังนี้

มากที่สุด หมายถึงพฤติกรรมที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งที่สุด มากที่สุด
พอใจที่สุด

มาก หมายถึงพฤติกรรมนั้น ๆ เกิดขึ้นบ่อยครั้งมากและเป็นที่น่าพอใจ

น้อย หมายถึงพฤติกรรมนั้น ๆ เกิดขึ้นน้อยหรือไม่ค่อยเป็นที่น่าพอใจ

ไม่เลย หมายถึงพฤติกรรมนั้น ๆ ไม่เกิดขึ้นเลยหรือไม่เป็นที่พอใจเลย

หมายเหตุ การที่ไม่มีช่องปานกลางไว้ให้นั้น โดยความมุ่งหมายที่จะให้ผู้บริหารตัดสินใจให้แน่นอนว่า มาก หรือ น้อย และเป็นการป้องกันผู้ตอบแบบสอบถามประเภทลังเล ไม่แน่ใจ และไม่ใคร่ตรวจความจริง ซึ่งบุคคลประเภทนี้ มักภาครื่องหมายที่ช่องปานกลางซึ่งขาดความหมายทางสถิติที่ชัดเจน (แบบสอบถามอยู่ในภาคผนวก หน้า)

เกณฑ์การให้นำหนักคะแนน

การกำหนดน้ำหนักคะแนนที่ใช้ในการวิเคราะห์ กำหนดให้คะแนนเป็น ๔ ๓ ๒ และ ๑ ในช่อง มากที่สุด มาก น้อย และไม่เลย ในบางข้อที่มีความหมายทางนิเสธ การกำหนดน้ำหนักคะแนนก็เปลี่ยนไปเป็นทางตรงกันข้าม คือ ๑ ๒ ๓ และ ๔ ตามลำดับ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัยนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้ วิธีการส่งแบบสอบถามโดยทางไปรษณีย์ เป็นสำคัญในการรวบรวมข้อมูล เพราะ

๑. เนื่องจากประชากรที่จะให้ความคิดเห็นกระจายอยู่ทั่วทุกจังหวัด ในส่วนภูมิภาค ทั้ง ๑๒ เขตการศึกษาทั่วประเทศ การส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์จึงสะดวก และช่วยประหยัดเวลาได้มาก

๒. ประชากรที่จะตอบแบบสอบถาม จัดได้ว่าเป็นกลุ่มบุคคลที่มีการศึกษาอยู่ในระดับสูงและประสบการณ์มาก การใช้แบบสอบถามจึงเป็นการสะดวกมากที่สุด

๓. แบบสอบถามที่เป็นเรื่องเฉพาะตัวผู้บริหารเกี่ยวกับงานในหน้าที่ที่ปฏิบัติอยู่ การส่งทางไปรษณีย์จึงสะดวก เพราะรอเวลาได้ในกรณีที่ผู้บริหารอาจไม่อยู่หรือไม่ว่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามส่งกลับทางไปรษณีย์ (ซึ่งผู้วิจัยได้ติดดวงตราไปรษณียากรให้ไว้เรียบร้อยแล้ว) ทันเวลาที่กำหนด ประมาณ ๗๐ % ผู้วิจัยได้มีหนังสือขอความร่วมมือตามไปเป็นฉบับที่ ๒ เพื่อขอให้ส่งแบบสอบถามคืน มีผู้ส่งกลับเพิ่มเติมซ้ำกว่ากำหนด ซึ่งผู้วิจัยรวบรวมต่อมาอีก ๓ สัปดาห์ รวมแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาทั้งสิ้น ๑๖๓ ฉบับ จากที่ส่งไปทั้งหมด ๑๘๘ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๘๖.๘๑ มีรายละเอียดดังนี้ คือ

ตารางที่ ๓

รายละเอียดการเก็บรวบรวมข้อมูล

กลุ่มที่	ผู้บริหารตำแหน่ง	จำนวน แบบสอบถาม ที่ส่งไป (ฉบับ)	จำนวน แบบสอบถาม ที่ได้รับคืน (ฉบับ)	คิดเป็นร้อยละ
๑	อาจารย์ใหญ่	๓๐	๒๒	๘๘.๕๗
๒	ครูใหญ่	๑๒๘	๑๐๑	๗๘.๒๘
รวมทั้งสิ้น		๑๕๘	๑๒๓	๘๑.๖๕

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ณ สถาบันบริการ

คอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยวิเคราะห์เกี่ยวกับ

๑. รายละเอียดข้อมูลส่วนตัว
๒. วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
๓. วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน เช่น $\bar{X}$, S.D. ฯลฯ
๔. วิเคราะห์หาความแตกต่างระหว่างกลุ่ม โดยใช้ t - test

t - independent groups

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{S_p \sqrt{\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2}}} ; df = n_1 + n_2 - 2$$

$$S_p = \sqrt{\frac{(n_1 - 1) S_1^2 + (n_2 - 1) S_2^2}{n_1 + n_2 - 2}}$$

1

When S_1^2 = Variance of gr.1

S_2^2 = Variance of gr.2

$\bar{X}_1$ = Mean of gr.1

$\bar{X}_2$ = Mean of gr.2

n_1, n_2 = data of gr.1 and 2

t - dependent group

$$t = \frac{\bar{d}}{S_d / \sqrt{n}} \quad 2$$

when $\bar{d}$ = Mean ของความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ๑ และ ๒

S_d = Standard diviation ของความแตกต่างของกรุ่ม ๑ และ ๒

n = จำนวนข้อมูลทั้งหมด

---

1 Ronald E. Walpole, Introduction to Statistics (New York : The McMilland Company, 1968), p.228

2 Ibid., p.237.

หมายเหตุ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับปัจจัยแสดงความพึงพอใจใน
 การทำงานของผู้บริหาร เรียงลำดับจากความพอใจมาก จนถึงพื่อน้อย โดยเทียบ
 ค่าเฉลี่ยเป็นเกณฑ์ ๓ ระดับ คือ

มากกว่า	๑๓.๕	=	พึงพอใจมาก
	๑๑.๕-๑๓.๕	=	พึงพอใจปานกลาง
น้อยกว่า	๑๑.๕	=	พึงพื่อน้อย